

Gazdasági stratégia, középtávú tervezés

Közgazdászok vándorgyűlése Szegeden Aczél György előadása

Lectori salutem. Üdvözlöt az olvasónak; szokták idézni a latin mondást minden olyan alkalommal, amikor könyvekről esik szó. A könyvekben levő tapasztalat és tudás meghatározó életünkben. Az emberiség eddig megszerzett tudását könyvek őrzik. Nem kivétel ez alól a közgazdaság tudománya sem. Dalos Vilmos, a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó igazgatója nyitotta meg azt a könyvkiállítást, amelynek ez lehetne a mottója. A tárlatnyitó volt a XIX. közgazdász vándorgyűlés bevezető eseménye Szegeden, a Szabadság filmszínházban.

Mindaz, ami ezután történt és történik, új könyvek témául szolgálhat. A gazdasági stratégia és a középtávú tervezés kérdései ugyanis a gyakorlat és az elmélet szempontjából egyaránt fontos dolgok megvitatására adnak lehetőséget az ország minden részéből Szegedre sereglett közgazdászoknak.

A vándorgyűléseken a rendező szervek nevében Dreicin József, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese, a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság elnöke mondott megnyitót. Köszöntötte a plenáris ülés előadóit, Aczél Györgyöt, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagját, a Minisztertanács elnökhelyettesét és dr. Komócsin Mihályt, az MSZMP KB tagját, a megyei pártbizottság első titkárát; az elnökséget, amelyben helyet foglalt dr. Csikós-Nagy Béla államtitkár, az Országos Anyag- és Árhivatal elnöke, a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke, dr. Hetényi István országos tervhivatali államtitkár, dr. Nyitrai Ferencné államtitkár, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, Rácz Albert munkügyi minisztériumi államtitkár, Ballai László és Lendvai István, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezető-helyettesei, Török József, a szegedi városi pártbizottság első titkára, dr. Petrik István, a megyei tanács általános elnökhelyettese és Prágai Tibor,

Szeged város tanácsának általános elnökhelyettese. Az otthon adó megye és város nevében dr. Komócsin Mihály köszöntötte a vándorgyűlést. A megyei pártbizottság első titkára beszédének elején utalt arra, hogy ezeknek a találkozóknak döntő szerepük van abban, hogy tért hódítson a közgazdasági gondolkodás, járuljon a szemlélet, és a közgazdasági propagandamunka. Pártunk legutóbbi kongresszusa után mindenki előtt világos, hogy a fejlett szocialista társadalom építése döntően gazdasági feladataink végrehajtásától függ, és ezért ettől foképpen, mert hazánkban ma már elmondhatjuk; minden eddigénél szilárdabb a munkásszály hatalma, s a párt iránt érzett bizalom.

Dr. Komócsin Mihály ezután arról beszélt, hogy a gazdasági stratégia meghatározásakor a világgazdasági helyzet redliásából kell kiindulni. Mindez nem lehet másképp, hiszen a gazdaság fejlesztésének úgynevezett extenzív forrásai kimerültek. Az intenzív fejlesztés igen nagy rugalmasságot követel a vezetőktől, akik a gazdaság fejlesztési stratégiáját határozzák meg. Elmondta: hogy a vándorgyűlés mind az öt szekciójában igen hasznos munka folyhat, hiszen mind az öt tanácskozással, a minden napok gazdasági munkájában is érzékelhető problémát tűzött napirendjére. Mindezt néhány megyei példával is igazolta dr. Komócsin Mihály.

A plenáris ülés előadását Aczél György tartotta. Bevezetében annak a reményének adott kifejezést, hogy a tanácskozáson a társadalom és a politikai élet szerepe is nagy hangsúlyt kap. A közgazdasági intézkedéseknek ugyanis igen nagy társadalmi hatása van. Ezután azt a kölcsönhatást elemezte, amely a gazdaság és a nemzetközi politika kapcsolatát jellemzi, majd az elmúlt harmincöt év eredményeit vette sorra. Jelenüket és jövőüket — állapította meg — nem érthetjük, nem tervezhetjük meg akkor, ha nem értjük meg közelmúltunk legfontosabb társadalmi és politikai történéseit; azt, hogy honnan indultunk el, hová jutottunk, s hová akarunk eljutni. A mi célunk egy emberes, otthonos, jó társadalom felépítése, s ez kell vezéreljen mindenkit, politikust és közgazdászt, amikor bármilyen dologban dönt, ami közeli vagy távoli jövőnkre lehet kihatással. Aczél György elmondta, hogy a mi társadalmunkban a legfontosabb az ember, az emberi tényező. Minden tehetséges embernek meg kell adni a lehetőséget arra, hogy képességeit kibontakoztathassa. Beszédének következő részében az alkotó értelmiség helyzetét elemezte, majd arról szólt, hogy az oktatásnak és a képzésnek milyen fontos szerepe van jövőnk alakulásában. Beszédének végén arról szólt a Minisztertanács elnökhelyettese, hogy egyre következetesebben kell érvényesíteni a gazdaságban a vezetőket szemben támasztott hármás követelményt.

A közgazdászok vándorgyűlése délután szekciókban folytatta munkáját. A tanácskozás ma fejeződik be.

sabb társadalmi és politikai történéseit; azt, hogy honnan indultunk el, hová jutottunk, s hová akarunk eljutni. A mi célunk egy emberes, otthonos, jó társadalom felépítése, s ez kell vezéreljen mindenkit, politikust és közgazdászt, amikor bármilyen dologban dönt, ami közeli vagy távoli jövőnkre lehet kihatással. Aczél György elmondta, hogy a mi társadalmunkban a legfontosabb az ember, az emberi tényező. Minden tehetséges embernek meg kell adni a lehetőséget arra, hogy képességeit kibontakoztathassa. Beszédének következő részében az alkotó értelmiség helyzetét elemezte, majd arról szólt, hogy az oktatásnak és a képzésnek milyen fontos szerepe van jövőnk alakulásában. Beszédének végén arról szólt a Minisztertanács elnökhelyettese, hogy egyre következetesebben kell érvényesíteni a gazdaságban a vezetőket szemben támasztott hármás követelményt.

A közgazdászok vándorgyűlése délután szekciókban folytatta munkáját. A tanácskozás ma fejeződik be.

Feltalálni érdemes

A búvós kocka immáron átkelt az óceánon is és terjedési sebessége bizvást versenyre kelhetne az influenza A 2-es vírusával. Ha most három-négyszer annyit lenne képes előállítani a kis műanyagipari szövetkezet ebből a különös logikai játékszerből — akkor sem tudná kielégíteni a keresletet. Amelyre jellemző, hogy nagy nyugati cégek szívesen vállalkoztak a kocka pártfogójának. A legutóbbi kölni játékvasáron például úgy reklámozták a búvós kockát, hogy aki képes öt perc alatt kirakni valamennyi színét az oldallapokon, az ötezer márkát kap.

Hogy akad-e szerencsés vállalkozó vagy sem, nem tudható, mint ahogy az sem: valójában hány mozdulattal lehet úrrá lenni a kocka logikai feladványán. Annyi azonban bizonyos, hogy a feltaláló hasznos és okos szerkezetet talált fel. S nemcsak a játék szempontjából, hanem a gyárthatóság, a kezelhetőség kritériumai szerint is.

Mindezzel tulajdonképpen is, amelyet a Találmányi Hivatalban rendezett a rádió. Kiderült, hogy az országban egy év alatt mintegy 7-8 milliárd forint értékű találvány születik, ezzel szemben

Nemrég társaságban épp erről vitakoztunk: érdemes-e feltalálni, érdemes-e akár hosszú hónapokat, éveket, netán emberöltőt rászánni egy-egy szellemi termék létrehozására — nálunk?

Egymás után sorakoztak a történetek. Arról is, hogy X. Y. tíz évig foglalkozott egy felületkezelési módszerrel, aminek eredménye az lett, hogy egész egzisztenciája felborult. Megint más: „szerencsésebb” volt, készülékét elfogadták, gyártották, s elég volt öt éves pereskedés ahhoz, hogy találmányának csekélyke töredéknyi értékét megtérítsék. Persze, hallottunk olyan sztorit is, ahol milliók voltak a bevétel listáján, s ami ritkaság, a feltaláló ezt az összeget teljes egészségben — azaz hibátlan idegállapottal — ma is használja. A közhiedelem azonban nem jár messze az igazságtól, amikor ma sem itéli könnyűnek a feltalálók, az újítók sorsát.

Túl a szóbeszédén, erről győződ meg legutóbb az a sajtókonferencia is, amelyet a Találmányi Hivatalban rendezett a rádió. Kiderült, hogy az országban egy év alatt mintegy 7-8 milliárd forint értékű találvány születik, ezzel szemben

Építőknapi ünnepség Szegeden

Kitüntetések, jutalmakat adtak át

Szegeden már a reggeli órákban autóbuszok indultak a Széchenyi és Lechner térről, és az építőmunkások ezreit vitték a DÉLÉP Széregi úti sporttelepére, ahol vasárnap az építőknapi ünnepséget tartották. Közel 5 ezer építőmunkás jött el az újszegedi juniálisra. Az ünnepségen részt vettek a CSOMITERV és a Szeged városi Beruházási Vállalat dolgozói is.

Délelőtt 10 órakor felhangzott a Himnusz, majd Godó László, a DÉLÉP szakszervezeti bizottságának titkára köszöntötte a megjelenteket, köztük a vendégeket. Az ünnepségen részt vett a megyei pártbizottság képviselőjében Lovász László, a megyei pártbizottság tagja, Berta István, az MSZMP Szeged városi bizottságának titkára, Prágai Tibor, a Szeged megyei városi tanács általános elnökhelyettese, dr. Bérczi Gyula, a megyei tanács osztályvezetője, dr. Ágoston József, az SZMT vezető titkára, Vastagh Györgyi, a városi KISZ-bizottság titkára, valamint Marosvölgyi János, az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium képviselője is. Ott voltak a külföldi testvéri építővállalatok delegációi, a drezdai, erfurti, lödji, krakkói, kassai, bács-popolyai a bolgár Stara Zagora-i és pleveni küldöttségei.

Ünnepi beszédet Somogyi Gyula, az ÉFÉDOSZ osztályvezetője mondott. Megemlékezett a mai építőmunkás generáció elődeiről, akik a felszabadulás előtt harcokat azert, ami napjainkra beteljesedett. Megállapította: az elmúlt három évtizedben az építőipar példátlanul gyorsan fejlődött. Ma már százezer gép segíti a hatékonyabb termelést. Beszélt arról, hogy az építőmunkások keze nyomán új gyárak, városok születtek, és néhány évtizede elégedő volt ahhoz, hogy hazánk térképét árajzolják. Somogyi Gyula szót arról is, hogy ma már a mennyiségi követelmények mellett több gondot kell fordítani a minőségre. A jobb

(Gyenes Kálmán felvétele)

Az ünnepség elnöksége, s a résztvevők egy csoportja

minőség nemcsak a pontosabb, fegyelmesebb munkával, hanem a műszaki fejlesztéssel, a hatékonyság növelésével, a vállalatok közötti jobb együttműködéssel érhető el. Köszöntötte a DÉLÉP Vállalat dolgozóit, akik példamutató teljesítményükkel ötdöszörré nyerték el a Kiváló Vállalat kitüntetést. A DÉLÉP mellett elismeréssel szólt a Csongrád megyei Tervező Vállalat és a Szeged városi Beruházó Vállalat dolgozóinak munkájáról is. Végül a XII. pártkongresszus célkitűzéseit megvalósításának fontosságát hangsúlyozta.

Sipos Mihály, a DÉLÉP vezérigazgatója a vállalat vezetősége nevében köszöntötte a dolgozókat és kitüntetésekkel adta át. Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetésben részesült: Tarján György osztályvezető, Lantos Sándor üzemező, Laczko György művezető, Hajósovits Zsuzsanna csoportvezető, Bali János üzemező, Mészáros József osztályvezető, Süli János betanított segédmunkás, Schröfel József festő, Pozsa Sándor kubikos, Pető Sándor szerelő, Nagy Sándor autódaru-kezelő, Horváth Lajos nehézgépező, Dianovszky Mihály lakatos, Csernai István kőműves. A Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést Budapesten vette át

Heim János termelési igazgató, Csánk Elemér műszaki igazgató, Nagy István nehézgépező, Patai József szakszervezeti, politikai munkatárs, Hajdú Sándor művezető.

A Kiváló Újító kitüntetés arany fokozatát kapta: Mura Mészáros József üzemezőigazgató-helyettes, Kunos Miklós csoportvezető, az ezüst fokozatban részesült Sirkó Mihály technológus, Kánai József főüzemező, bronz fokozatát Vidéki Antal technológus kapta.

A szocialista brigádmozgalomban elért eredményes tevékenységért a Vállalat Kiváló Brigádja címen részesült tíz brigád és a Kiváló Főüzem kitüntető címet kapta három üzemezőség, a Kiváló Üzem címet pedig kilenc üzemezőség. A Kiváló Dolgozó kitüntetésben 98 dolgozó részesült. A vállalatnál eltöltött 25 éves munkáért pedig 28-an arany pecsétyűrut kaptak, 30 éves törzsgárdajutalomban pedig 28-an részesültek. Az építők napja alkalmából a DÉLÉP 4200 dolgozója több mint 3 millió forint pénzzutalmat kapott.

Délután változatos program keretében szórakozhattak a dolgozók. Vetélkedők, tornabemutatókra, szórakoztató kulturális műsorokra került sor.

Gyógyfürdők, üdülők helyzete, fejlesztése

Magyarország területének mintegy 70 százaléka alatt valóságos forró víz tenger húzódik; szinte korlátlanok a lehetőségek tehát termálvíz-feltárára, s ami a vizet illeti: fürdő- és üdülőhelyek kialakítására. Az adottságok mind teljesebb kihasználása, a gyógy- és fürdőhelyek fejlesztése, számszerű növelése népegségügyi és idegenforgalmi szempontból is fontos feladat — hangsúlyozták a Hazafiás Népfőnt országság elnöksége településpolitikai bizottságának hétfői ülésén. A területet a gyógy-üdülőhelyek helyzetét, a fejlesztésükkel kapcsolatos feladatokat vitatta meg.

Az országban a lakosság, valamint a külföldiek gyógyfürdő-szolgáltatási és üdülési igényeinek kielégítése 20 városi és 62 községi gyógy- illetve üdülőhelyekre korlátozódik. Mindenekelőtt Budapestre, amely már az első világháborút megelőző időkben is európai hírű volt gyógyfürdőiről. Ma is számos, gyógyászati célokra használt fürdője van, indokolt lenne tehát, hogy a főváros megszilárdítsa fürdő-

városi rangját. Azt is vizsgálni kellene, hogy miként lehetne újabb hévízfeltárásokkal és fürdők létesítésével újabb városrészekben gyógyhelyeket vagy fürdőt kialakítani.

A tanácskozáson többen felvetették: célszerű lenne a már meglévő fürdőhelyeket továbbfejleszteni, s csak utána újabbakat létesíteni. Mások a helyi tanácsok kezdeményezéseiről szóltak, amire jeles példa Bükkfürdő, Zalakaros vagy a nyíregyházi fürdő létrejötte. A hazai betegellátás és a gyógy-idegenforgalom szempontjából figyelmet érdemelne például Sárvár is, amelyet — egyes vélekedések szerint — európai viszonylatban is páratlan értékű fürdővárossá lehetne fejleszteni.

A népfőnt közreműködését kérték a résztvevők a hévízi tóval kapcsolatban. Évek óta fokozatosan csökken ugyanis a tó hőmérséklete, s e folyamat megállítására létfonosságú a jövőre nézve. Felvetették a tanácskozáson fürdőfejlesztési alap létrehozásának szükségességét.

mintegy 224 millió forintot fizetnek ki a feltalálónak. Azon lehet vitakozni, hogy ez sok-e vagy kevés, azonban nem; a találmányi díj százaléknai töredéke a létrehozott értéknek. (Még elszomorítóbb a helyzet, ha az újítások vidékére pillantunk: itt már fel sem lehet becsülni a valódi értékeket és honoráriumokat.) Az újítómozgalom ráadásul változatlanul betegeskedik, az érdekelttség ellentmondásai miatt.

Erre egyébként kitűnő példát szolgáltatott az említett sajtókonferencia egyik hallgatója. Ő az Ikarus gyár aranyjelvényes újítója és aggodott, hogy újításait vagy kollégájának újításait kifizetik-e, mivelhogy azt a szabályok szerint csak a gyári nyereségből lehet finanszírozni. S ugyebár, most az Ikarusnak — állítása szerint — nincs erre pénze. Hogyan lesz megtérítve akkor az újító fáradozása, szellemi munkája?

Persze feltétlen szükséges-e állandóan az érdekelttség oldaláról megközelíteni a feltaláló, újítókat ügyét? Kötelező-e pláne akkor, ha tudjuk, a vállalat, a népgazdaság nehezebb körülmények között gazdálkodik, általában is kevesebb a pénz fejlesztésre, elosztásra egyaránt. Ezek nem szóbeli kérdések — elég rápillantani a szabályozóváltozások után alakuló vállalati nyereségre. De hát éppen ezek okán kötelező felfigyelnünk a találmányokra és újításokra! Ezek nem valamiféle szükséges rosszak a gazdálkodásban, hanem értéktérmezők, nemritkán nagy jelentőségű haszonnal kecsegtető források! Nem a terhek oldaláról kell tehát megközelíteni a feltalálókat és újítókat munkájukat, helyzetüket, hanem a várható haszon, a népgazdasági vagy vállalati előny szempontjából. Sok múlik ezen: a feltalálást értékalkotó emberi tevékenységnek fogjuk-e fel, vagy sem. Ez a nyitja az érdekelttségnek, a hasznosításnak — és ezzel van — sajnos változatlanul — a legtöbb gondunk, bajunk.

S a Találmányi Hivatalban vagy tízmillió szabadalom fekszik.

Évente sok ezerrel nő a bejelentések száma — közülük csak kevés jut el a megvalósuláshoz. Amikor a gazdálkodás szigorúbb feltételeivel állunk szemben, amikor szükség van minden forintra, nem elfogadható ez az arány. De segíteni rajta alighanem csak úgy lehet, ha az eddigieknél érdekelttebbé tesszük a feltalálókat a feltalálásban, a vállalatokat pedig az alkalmazásban.

M. I.

Befejeződött a gyakorlat

Véget ért a Magyar Néphadsereg és az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet déli hadseregcsoport kijelölt törzseinek parancsnoki és törzszervezési gyakorlata.

Viktor Kulikov, a Szovjetunió marsallja, a Varsói Szerződés tagállamai egyesített fegyveres erőinek főparancsnoka — aki a gyakorlat megtekintése céljából tartózkodott hazánkban — vasárnap délután elutazott Magyarországról. (MTI)